

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 15.12.2004
Číslo: Ročník 14 (2004), Číslo 4
Sekce: Naše téma
Název článku: Čtenáři a fondy SVK Hradec Králové
Autor: Jitka Kutilová
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=474>

Čtenáři a fondy SVK Hradec Králové

Jitka Kutilová

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové by ráda seznámila čtenáře našeho časopisu s výsledky ankety, kterou v říjnu 2003 uspořádala její půjčovna a studovna.

Návštěvníci byli požádáni o vyplnění dotazníku, který měl celkem 10 otázek a jehož cílem bylo přiblížit názory uživatelů na současný stav knihovního fondu, případně reflektovat jejich náměty na zlepšení stavu.

Ptali jsme se jak na celkovou spokojenost čtenářů s nabídkou knih, tak i na spokojenost s výběrem v konkrétních oborech a i na to, co podle nich u nás výrazně chybí. Zajímalo nás, která tematika je většině našich návštěvníků nejbližší, jak oni sami posuzují výběr knih ve svém oboru i jestli mají nějakou představu o nabídce v knihkupectvích či nakladatelstvích a jsou tak odpovědněji schopni zhodnotit stav našeho fondu. Pokusili jsme se také nabídnout jim "hru" na nákupčí knih podle různých finančních možností. Celkem se nám vrátilo 215 vyplněných dotazníků, mnohem více z půjčovny než ze studovny.

Z celkového počtu dotázaných návštěvníků pouze 13 prohlásilo, že není spokojeno s naší nabídkou knih. Tito čtenáři se nejvíce zajímají o knihy z oborů: historie, beletrie a výpočetní technika a výběr literatury ve svém oblíbeném oboru považují za vcelku ucházející, slabý i nedostatečný stejnou měrou. Polovina z nich má (podle svého názoru) celkem dobrý přehled o nabídce knih mimo knihovnu, polovina přiznává, že jen tak všeobecný.

Pokud se dali čtenáři přimět k účasti ve hře na nákupčí knih pro naši knihovnu, nakupovali při dostatku financí literaturu v souladu se svými osobními zájmy – jak je vyjádřili v odpovědi hned v úvodu dotazníku, pokud by financí měli málo, upřednostnili by nákup skript a učebnic. Když by měli dělit finance při nákupu mezi studovnu a půjčovnu knihovny, zachovali by zhruba orientaci výběru knih v souladu se současným zaměřením těchto dvou pracovišť: pro půjčovnu koupit hlavně to, co se dá vzít domů – především z beletrie, historie, pedagogiky a jazyků, pro studovnu "ty dražší publikace" a to, co se označuje za "všeobecné" – zřejmě naučné slovníky a encyklopedie. Odpovědi na otázku, co čtenářům u nás chybí, se nedají specifikovat: jsou ti, kterým chybí vše, i ti, kteří nepostrádají nic. Ti, kteří chtějí hlavně nové věci i ti, kteří by uvítali více starší literatury – např. z dějin práva.

Protože dotazník obsahoval i otázku o délce členství v knihovně, můžeme říci, že mezi nespokojenými návštěvníky jsou stejnou měrou zastoupeni dlouholetí čtenáři (5 – 15 let), i čtenáři, kteří nás navštěvují nejvýše pět let. Ale všichni využívají služeb knihovny poměrně pravidelně: alespoň jedenkrát za 1 – 2 měsíce.

94% dotázaných návštěvníků je s naší nabídkou knih spokojeno. Zajímají se především o společenskou vědu, historii a beletrii, dále o filosofii, umění a cizí jazyky. Nejmenší zájem mezi nimi je o zemědělství, politiku, vojenství, vlastivědu a medicínu. Pouze 3,5% dotázaných

označilo výběr knih ve svém oboru za slabý, ostatní jsou vcelku spokojeni. Jenom čtvrtina čtenářů přiznává, že neví, co nabízejí nakladatelství a knihkupectví případně inzerce nových knih, ostatní považují svou představu o nabídce knih za celkem dobrou.

V předpokládaných nákupech s dostatečným finančním zajištěním jednoznačně vede téma historie, následuje beletrie a společenské vědy, umění, jazyková a počítačová literatura, pouhých 5% čtenářů by nakupovalo knihy s tematikou ekonomie, náboženství, pedagogika či medicína. Při nákupu knih, který by byl finančně limitován, by větší nákupy zaznamenaly učebnice a skripta – i v multiplikátech, a znovu obory historie – beletrie – společenské vědy.

Řada dotázaných uvedla, že navštěvuje pouze půjčovnu a že potřeby studovny nedovede dostatečně posoudit, takže údaje o rozložení finančních prostředků na nákup mezi půjčovnu a studovnu je třeba brát s rezervou : pro půjčovnu by se nakupovaly knihy nejvíce z oblasti společenských věd, beletrie a historie, pro studovnu z oblasti umění, encyklopedie a časopisy.

Pouze 62 z 202 dotázaných návštěvníků uvedlo, že jim v naší nabídce něco vysloveně chybí a shrnout to lze asi takto : co čtenář – to jiný názor. Určitá shoda je pouze u učebnic a skript a v požadavku na jejich multiplikáty. Ve studovně se nedostává podle názoru čtenářů hlavně učebnic, jazykových kazet a aktuálních titulů z oblasti práva.

56,4% dotázaných je našimi uživateli již více než 5 let, 14,4% více než 10 let a 9% dokonce více než 20 let.

Čtvrtina spokojených čtenářů nás navštěvuje pravidelně každý týden, 39% každý měsíc nebo alespoň 1x za 2 měsíce. Což je jistě potěšující zjištění, neboť se dá předpokládat, že čtenáři s takovouto četností návštěv mají skutečně přehled o tom, jak současný fond knihovny vypadá z hlediska jejich potřeb a odpovědi jsou tedy zasvěcené.

Oslovení návštěvníci knihovny se na vyplňování dotazníků podíleli dosti ochotně, přímých odmítnutí jsme zaznamenali minimum, podobné “průzkumy” jim asi nejsou proti mysli. V odpovědích se potvrdilo celkově společenskovědní zaměření našich čtenářů, určitým překvapením je silný důraz na beletrii – ať již pokud jde o zájmovou oblast, nebo o možný nákup. Čtenáři si zvykli na odlišné zaměření půjčovny a studovny a respektují je i v selekci případného nákupu knih pro tato dvě pracoviště.

V našem fondu není obor, který by větší počet čtenářů výrazně postrádal. Případný nedostatek v nabídce je spíše způsoben dosti specifickým zájmem čtenáře (např. zahradní architektura), nebo – a to je daleko závažnější – tím, že čtenář prostě neumí najít v našem katalogu požadovanou literaturu. I naše knihovnice již samy upozorňovaly na to, že řada čtenářů hledá v elektronickém katalogu pouze tím nejjednodušším způsobem a tak jim unikne spousta dalších titulů knih. A to i přesto, že již dva roky nabízíme školení na vyhledávání v katalogu.

Výsledky potvrdily staré bolesti: aktualizace titulů ve studovně – hlavně z oblasti práva což je způsobuje neustálá novelizace zákonů, jejichž knižní vydání jsou drahá a používání elektronické formy zákonů ASPI není příliš rozšířené. Dále chybí multiplikáty učebnic a skript – příčinou jsou finanční možnosti knihovny a rozpůjčovnost ve zkouškovém období.

Účastníci ankety ochotněji odpovídali na otázky s možností jednoznačné odpovědi (např. ano – ne). Pokud jsme jim nabídli variantu volné odpovědi či vlastního vyjádření k otázce, odpovídali spíše obecně a vyhýbavě nebo otázku nezodpověděli.

Celkem 60 čtenářů využilo možnosti zanechat na sebe kontakt a byli zařazeni do slosování o bezplatnou roční registraci.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>